

Plan van aanpak Schone Lucht Akkoord Heusden

16-11-2021
GEMEENTE HEUSDEN

Inhoudsopgave

Inleiding.....	2
Het Schone lucht akkoord	2
Ambities van de gemeente Heusden.....	3
Maatregelen SLA gemeente Heusden	3
Mobiliteit.....	3
Gezondheidsdoelen meenemen in mobiliteitsplannen	3
Stimuleren van duurzame mobiliteit.....	3
Emissie-eisen in aanbesteding en inkoop.....	4
Communicatie	4
Communicatie over het SLA	4
Communicatie over houtstook.....	5
Inzetten op aanscherping regelgeving & beleid	6
Luchtkwaliteit en gezondheidsdoelstellingen in beleid.....	6
Handhaving houtstook	6
Emissie-eisen in inkoop en aanbesteding mobiele werktuigen.....	7
Vergunningverlening industrie	7
Kennisdelen veehouderij	7
Lokale initiatieven & meten	8
Burgermeetnet	8
Aanvraag roulerend meetstation	8
Toepassing maatregelen	8
Bijlagen	10
Bijlage 1: Luchtvervuiling.....	10
Vervuilende stoffen	10
Effecten van luchtvervuiling op de gezondheid	10
Bijlage 2: Aanvullende informatie SLA.....	11
Verplichtingen als deelnemer.....	11
Landelijke pilots SLA	11
Bijlage 3: Meer informatie.....	13

Inleiding

Luchtvervuiling is schadelijk voor de gezondheid van zowel mens als dier. Het verbeteren van de luchtkwaliteit door het beperken van de uitstoot van schadelijke stoffen is daarom belangrijk. De afgelopen jaren is de luchtkwaliteit in Nederland steeds meer verbeterd doordat onder andere wegverkeer en bedrijven schoner zijn geworden. Ondanks dat heeft de belasting van het milieu met de uitstoot van schadelijke stoffen nog steeds nadelige effecten op ecosystemen, materialen en de volksgezondheid. Dit is één van de redenen waarom het Rijk, verschillende provincies en een groot aantal gemeenten, waaronder de gemeente Heusden, samen het Schone Lucht Akkoord (SLA) hebben ondertekend. Het doel van het akkoord is om de luchtkwaliteit in Nederland permanent te verbeteren. Met de ondertekening van het akkoord bevestigen partijen dat zij zich inzetten om te streven naar een gezondheidswinst van minimaal 50 procent in 2030 ten opzichte van 2016. Zo hopen zij stappen te zetten richting een gezondere leefomgeving en de impact en uitstoot van vervuilende stoffen te verminderen.

In de uitvoeringsagenda Schone Lucht Akkoord 2021-2023 zijn alle maatregelen voor het Rijk, de provincie en de gemeente beschreven. De decentrale maatregelen die toepasbaar zijn voor de gemeenten zijn overzichtelijk uitgewerkt in het decentrale uitvoeringsprogramma. Gemeenten vullen deze decentrale uitvoeringsprogramma's specifiek voor hun eigen gemeente in met verschillende maatregelen en committeren zich hieraan. De gemeente Heusden heeft dit uitvoeringsprogramma ingevuld en daarbij gestuurd op maatregelen die specifiek van toepassing zijn voor onze gemeente. Om dit uitvoeringsprogramma toe te lichten en een duidelijk overzicht te creëren van de maatregelen die de gemeente voornemens is te gaan uitvoeren is dit plan van aanpak SLA Heusden opgesteld.

Het Schone lucht akkoord

Als onderdeel van de regio Noordoost Brabant heeft de gemeente Heusden in maart 2021 het Schone Lucht Akkoord (SLA) ondertekend. De ondertekenaars willen zich inzetten om de komende jaren de luchtkwaliteit verder te verbeteren en daarmee gezondheidswinst te halen. Nederland moet wettelijk gezien voldoen aan de Europese normen voor luchtkwaliteit, maar voor de ondertekenden van het SLA is dit niet langer meer afdoende. Het doel van het SLA is daarom om te voldoen aan de luchtkwaliteitsadvieswaarden van de World Health Organisation (WHO) voor 2030.

Om dit te bereiken slaan de partijen de handen in één om samen op zoek te gaan naar werkbare maatregelen waarbij ze tegelijkertijd van elkaar leren door ervaringen met elkaar te delen. Iedere gemeente heeft daarbij haar eigen verantwoordelijkheid om verschillende voorgestelde maatregelen uit te voeren binnen de eigen capaciteit en ambities. Vanuit het SLA worden er voor de volgende thema's maatregelen voorgesteld;

- Mobiliteit
- Mobiele werktuigen
- Industrie
- Landbouw
- Binnenvaart & havens
- Houtstook
- Participatie & citizen science (meten)
- Algemene bepalingen

Ambities van de gemeente Heusden

Met de ondertekening van het Schone Lucht Akkoord geeft de gemeente Heusden aan dat zij zich in samenwerking met de regio wil inzetten voor het verbeteren van de luchtkwaliteit en streeft naar het behalen van de luchtkwaliteitsdoelstellingen van het WHO voor 2030. De gemeente wil daarbij;

- Luchtkwaliteit op de agenda zetten in de gemeente Heusden.
- Zich blijvend inzetten voor gezonde lucht in de gemeente Heusden.
- Zich focussen op kleinschalige acties die op korte termijn uit te voeren zijn binnen de capaciteit van de gemeente. Zo wil de gemeente de eerste stappen zetten voor een betere luchtkwaliteit.
- Betrokken blijven bij het SLA. Ze wil daarbij leren van de andere gemeenten in de regio Noordoost Brabant en waar mogelijk problemen samen oppakken.

Maatregelen SLA gemeente Heusden

De gemeente Heusden heeft besloten om vanuit het uitvoeringsprogramma in te zetten op de thema's mobiliteit en communicatie en daarnaast scherper in te zetten op de huidige regelgeving en lokale initiatieven te steunen. De maatregelen binnen deze thema's zijn het meest van toepassing voor de gemeente Heusden. De maatregelen uit de thema's binnenvaart & havens en landbouw zijn als minder toepasbaar ervaren voor de gemeente Heusden.

Mobiliteit

Vanuit het nieuwe Verkeer en Vervoer Plan van de gemeente Heusden zijn al verschillende maatregelen voorgenomen die bijdragen aan een verbeterde luchtkwaliteit. De maatregelen die voorgesteld zijn in dit plan van aanpak zijn in overeenstemming met de mobiliteitsvisie. Een nieuw mobiliteitsplan met maatregelen ligt al klaar, maar moet nog worden vastgesteld.

Gezondheidsdoelen meenemen in mobiliteitsplannen

Schone lucht is een belangrijk onderdeel in de mobiliteitsvisie en het aankomende mobiliteitsplan. Het is de drijfveer achter de maatregelen om bijvoorbeeld over te stappen op andere vormen van mobiliteit. De gezondheidsdoelen die vanuit het SLA nagestreefd worden, worden echter (nog) niet expliciet meegenomen in de mobiliteitsplannen. Ondanks dat, speelt de luchtkwaliteit hierin al wel een duidelijke rol. De gemeente zal in de komende jaren bij het opstellen of de herijking van zowel regionale als lokale mobiliteitsplannen en visies, onderzoeken hoe het SLA, met haar gezondheidsdoelen daarin een steeds grotere rol kan gaan spelen.

Stimuleren van duurzame mobiliteit

De gemeente wil zich de komende jaren gaan inzetten om het autogebruik en de bijbehorende uitstoot in de gemeente te verminderen. Vanuit het SLA wordt er gewezen op verschillende maatregelen om duurzame mobiliteit te stimuleren. Dit sluit aan bij de maatregelen die opgesteld zijn voor de recent ontwikkelde mobiliteitsvisie en het naderende mobiliteitsplan. De gemeente is zich daarbij bewust van haar voorbeeldpositie en kijkt ook hoe zij dit binnen de eigen organisatie kunnen bewerkstelligen. Zo wordt reizen met het openbaar vervoer bijvoorbeeld gestimuleerd.

Fiets & OV

Voor het stimuleren van het gebruik van de fiets en het ov om zodoende het autoverkeer te verminderen, zijn de volgende maatregelen opgesteld:

- De gemeente gaat inzetten op het realiseren van deelfietsen bij verschillende bushaltes. Dit biedt ov-reizigers meer mogelijkheden voor het overbruggen van langere afstanden tussen de

bushaltes en bestemmingslocaties. De gemeente wil dit bijvoorbeeld toepassen bij de bushalte bij bedrijvenpark Het Hoog, waar de inzet van deelfietsen ook gewenst is vanuit de bedrijven.

- Met het verbeteren van de fietsinfrastructuur hoopt de gemeente ook mensen te stimuleren meer gebruik te maken van de fiets. Zo is de gemeente voornemens om meer fietsenstallingen te creëren in de grotere kernen (o.a. Vlijmen en Drunen) om het aantrekkelijker te maken om met de fiets naar het centrum te komen.
- Niet alleen in de kernen, maar ook tussen verschillende kernen wil de gemeente het gebruik van de fiets stimuleren. In het kader van GOL wordt een snelfietsroute aangelegd langs de A59 van Waalwijk naar Den Bosch en een vrijliggende fietspad langs de Abt van Engelenlaan tussen Vlijmen en Haarsteeg; daarnaast leggen we een vrijliggende fietspad aan langs de Tuinbouwweg
- De gemeente is en blijft in gesprek met scholen om te kijken naar de mogelijkheden om ook vanuit scholen mensen op te roepen om met het ov en de fiets naar school te komen. Dit doet zij niet alleen vanuit het gezondheidsoogpunt maar ook om een veiligere omgeving te creëren rondom scholen.

Deelmobiliteit

- De gemeente gaat onderzoeken hoe zij meer deelmobiliteit kan aanbieden in de gemeente. In de komende jaren zal er gekeken worden hoe er in de verschillende kernen elektrische deel-auto/scooter/fiets concepten kunnen worden opgestart.

Elektrisch vervoer

- De gemeente gaat, afhankelijk van de vraag, meer laadpalen aanbieden voor elektrisch vervoer in de gemeente. De komende jaren wordt er gekeken hoe het huidige aanbod uitgebreid kan worden.
- Binnen de eigen organisatie treft de gemeente maatregelen om over te stappen naar meer elektrisch vervoer. Bijvoorbeeld door de inzet van elektrische auto's voor handhavingstaken en de buitendienst.

In het verlengde van bovenstaande maatregelen wil de gemeente de komende jaren ook inventariseren hoe zij vrachtverkeer kan verminderen binnen de kernen. Hierbij wordt ook gekeken naar de mogelijkheden voor het realiseren van bijvoorbeeld mobiliteitshubs.

Emissie-eisen in aanbesteding en inkoop

Op dit moment worden er in de aanbesteding van voertuigen en transportdiensten luchtkwaliteits- en gezondheidsdoelen opgenomen in de vorm van verschillende criteria. Deze aanbestedingscriteria komen minimaal overeen met de emissie-eisen van de 'Maatschappelijk verantwoord inkopen' criteria (MVI-criteria) zoals gepubliceerd op de PIANOo website. De ambitie daarbij is om ook de inzet van (oudere) dieselveertuigen te beëindigen en deze als ze aan vervanging toe zijn te vervangen door schone alternatieven. Alhoewel deze criteria worden meegenomen, wordt er niet actief op gewezen en gecontroleerd met partijen of zij daadwerkelijk voldoen aan de eisen. De gemeente gaat zich hier actiever op inzetten door dit periodiek onder de aandacht te brengen bij de betreffende clusters.

Communicatie

Communicatie is een thema waarop er in de gemeente Heusden een slag gemaakt kan worden met betrekking tot het SLA. Er zal daarom ingezet worden op de communicatie over het SLA en het belang van een goede luchtkwaliteit. Daarnaast zullen er maatregelen getroffen worden om ook in te zetten op communicatie over houtstook in de gemeente.

Communicatie over het SLA

De gemeente heeft het SLA ondertekend met het doel om binnen de verschillende beleidsterreinen, waar mogelijk, in te zetten op het verbeteren van de luchtkwaliteit. Communicatie over het SLA, zowel in- als extern, is belangrijk om bewustwording te creëren en mensen aan te zetten tot actie. De volgende maatregelen worden daarom uitgevoerd;

- Vanuit het cluster Duurzame Ontwikkeling wordt er samen met de verschillende clusters gekeken hoe de doelstellingen vanuit het SLA kunnen worden meegenomen in het opstellen van plannen, programma's en visies binnen de verschillende clusters.
- De gemeente informeert actief (via verschillende kanalen) inwoners en bedrijven over de luchtkwaliteit en de gezondheidseffecten en geeft informatie over hoe de inwoners een bijdrage kunnen leveren aan het verbeteren van de luchtkwaliteit.

Communicatie over houtstook

Overlast door houtstook is een veelbesproken thema binnen de gemeente. Uit een recent onderzoek van de Natuur en Milieuvereniging Heusden (NMVH) aan de hand van meldingen van overlast bleek dat diverse inwoners overlast door houtstook en/of BBQ 's ervaren. Veel inwoners zijn daarnaast niet op de hoogte van de effecten van houtstook op de gezondheid en de maatregelen die zij kunnen treffen om deze effecten te verminderen. De NMVH plaatst af en toe een artikel op hun website maar vanuit de gemeente wordt er zo nu en dan gecommuniceerd over houtstook als er een directe aanleiding voor is. Hier gaat de gemeente meer op inzetten

Bewustwording

Bewustwording creëren voor de effecten van houtstook op de gezondheid en inwoners aanzetten tot actie kan door gebruik te maken van het beschikbaar gestelde voorlichtingsmateriaal van Milieu Centraal over houtstook. De volgende maatregelen worden daarbij uitgevoerd;

- De website van Heel Heusden Duurzaam updaten met informatie over houtstook in relatie tot de gezondheid. Hierbij kan verwezen worden naar de stookwijzer, de mogelijkheid om een melding van overlast te maken en kunnen tips/adviezen gegeven worden over hoe de negatieve effecten van houtstook verminderd kunnen worden.
- Het plaatsen van artikelen over houtstook (effecten en tips) op o.a. de website, in de nieuwsbrief en op social media (Facebook & Instagram).
- In de herfst voor het stookseizoen en in het voorjaar/zomer voor het BBQ-seizoen actief via verschillende kanalen (social media, nieuwsbrief e.d.) mensen informeren over de effecten van houtstook en BBQ'en en het verspreiden van tips.
- Op bepaalde momenten/bijzondere dagen, bijvoorbeeld op het landelijke duurzame dinsdag, een artikel publiceren in de lokale krant met tips voor houtstook en informatie over alternatieven voor het stoken van hout of BBQ'en.
- Binnen de energietransitie wordt houtstook vaak nog gezien als een duurzaam alternatief van gas. Dit zorgt ervoor dat houtstook nog vaak gepromoot wordt. Communicatie over de effecten van houtstook in relatie tot de energietransitie is daarom van belang. In de komende jaren zal de gemeente inventariseren hoe zij in de communicatie rondom de energietransitie en gasloze wijken aandacht kunnen besteden aan de gezondheidseffecten van houtstook.

Bovenstaande maatregelen dienen in overleg met het cluster communicatie uitgevoerd te worden. Zij hebben de middelen en de kennis over hoe de inwoners het beste bereikt kunnen worden en wat de juiste frequentie is om te communiceren over houtstook. Communicatie over houtstook kan ook gevolgen hebben voor meldingen van overlast en/of vragen richting het cluster Veiligheid en

Handhaving. Het is daarom noodzakelijk om deze afdeling voorafgaand aan een publicatie op de hoogte te brengen van de inhoud c.q. mee te nemen in het ontwikkelingsproces.

Stookwijzer & stookalert

Vanuit het SLA wordt er gewezen op het verwijzen naar en het gebruiken van de stookwijzer en het stookalert van het RIVM. Gemeenten kunnen zich aanmelden voor het stookalert en krijgen een melding als het stookalert van toepassing is, zodat zij dit kunnen communiceren naar de inwoners van de gemeente. De stookwijzer is een website waar inwoners kunnen checken of de omstandigheden geschikt zijn om hout te stoken. Daarnaast kunnen ze via de stookwijzer ook (laagdrempelig) een melding van overlast indienen, die doorgestuurd worden naar de gemeenten. Voor de stookwijzer en het stookalert worden de volgende maatregelen voorgesteld;

- De gemeente Heusden heeft zich aangemeld voor het stookalert. Als er sprake is van een melding, wordt hier vanuit het cluster Communicatie over gecommuniceerd.
- De gemeente gaat in de communicatie over houtstook op de website en via andere kanalen verwijzen naar de website stookwijzer.nu. Zo kunnen inwoners, via die website, gemakkelijk te weten komen of stoken voor hen op een bepaald moment gewenst is.
- Bij meldingen van overlast via de Stookwijzer.nu, is het van belang dat er in overleg met het cluster Veiligheid en Handhaving gekeken wordt hoe deze meldingen opgepakt kunnen worden binnen de huidige capaciteit en wettelijke mogelijkheden. Mogelijkheden voor de gemeente om hierop te acteren zijn bijvoorbeeld het voorlichten van mensen of het aanbieden van bemiddeling. In deze situatie is het van belang dat er duidelijke afspraken worden gemaakt over wie verantwoordelijk is voor deze meldingen.

Inzetten op aanscherping regelgeving & beleid

Naast het inzetten op maatregelen op het gebied van communicatie en mobiliteit, wil de gemeente luchtkwaliteit en duurzaamheid opnemen in huidige regelgeving en daarnaast ook agenderen in beleid. Dit gaat de gemeente op verschillende manieren doen.

Luchtkwaliteit en gezondheidsdoelstellingen in beleid

Om luchtkwaliteit een onderdeel te maken van het beleid in de gemeente, gaat de gemeente de komende jaren inzetten op het agenderen van luchtkwaliteit bij andere opgaven, zoals bijvoorbeeld de regionale energiestrategieën en regionale mobiliteitsagenda's. Daarnaast zal er ook, in overleg met de desbetreffende collega's, gekeken worden hoe luchtkwaliteit en gezondheidsdoelstellingen kunnen worden meegenomen in de ontwikkeling van de nieuwe omgevingsvisie, -plan en/of -programma's en voor zover mogelijk in andere beleidsinstrumenten.

Handhaving houtstook

Op dit moment is binnen de huidige wet- en regelgeving handhaving op het gebied van houtstook zeer beperkt mogelijk. Vaak is de enige grondslag om handhavend op te kunnen treden artikel 7.22 van het Bouwbesluit 2012. Dit is een restbepaling, die slechts kan worden toegepast als sprake is van gevaarstelling, dreigende aantasting van de volksgezondheid of overmatige hinder. Het is erg lastig om objectief vast te stellen of er sprake is van deze (overmatige) overlast. In geval van meldingen over stookoverlast wijst de toezichthouder of BOA de overlastgever en de melder op de mogelijkheden om de effecten van houtstook te verminderen en op de mogelijkheid van buurtbemiddeling. De gemeente Heusden blijft de komende jaren nauw betrokken bij het SLA en volgt de ontwikkelingen van de pilots Houtstook. In de komende jaren zal er, in overleg, gekeken worden of de handhaving aangescherpt kan worden door het toepassen van deze pilots en of er mogelijkheden zijn om de toolkit houtstook die beschikbaar is gesteld door het RIVM in te zetten voor de handhaving.

Emissie-eisen in inkoop en aanbesteding mobiele werktuigen

Op dit moment worden er binnen de gemeente Heusden nog geen luchtkwaliteitsdoelen meegenomen in de aanbesteding/inkoop van onder andere werktuigen, aggregaten en andere machines in bouwprojecten. In sommige gevallen worden er bepaalde eisen gesteld, maar grotendeels wordt uitgegaan van de huidige wet- en regelgeving. Om luchtkwaliteit mee te nemen in toekomstige aanbestedingen, wordt de volgende maatregel toegepast;

- In overleg met de betreffende clusters (inkoop, projecten, BBR, bouwkunde e.d.) wordt er overlegd hoe emissie-eisen en criteria, die gericht zijn op het terugdringen van luchtvervuilende emissies, opgenomen kunnen worden in de aanbesteding van (bouw)projecten en andere aanbestedingen waaronder mobiele werktuigen. Deze aanbestedingscriteria komen minimaal overeen met de emissie-eisen van de MVI-criteria zoals gepubliceerd op de PIANOo website. Op deze website worden de verschillende criteria en hoe gemeenten deze kunnen toepassen beschreven. Overleg met de uitvoerende partijen over de uitvoerbaarheid van deze criteria en eisen in de praktijk is hierbij van belang. Ook zal er de komende jaren gekeken worden hoe de gemeente ook kan nagaan of de partijen daadwerkelijk de criteria toe passen.

Vergunningverlening industrie

Niet alle maatregelen binnen het thema industrie zijn van toepassing binnen de gemeente Heusden. De volgende maatregelen kan de gemeente Heusden (in overleg met de omgevingsdienst over de toepasbaarheid) in de komende jaren toepassen.

- In overleg met de omgevingsdienst (OMWB) inventariseren hoe de gemeente voor de (IPPC)bedrijven (die onder haar bevoegd gezag vallen) in nieuwe of geactualiseerde vergunningen emissie-eisen kan opnemen die zo dicht mogelijk aan de onderkant van de BREF-range¹ liggen. Daarnaast onderzoek doen hoe ze dit uitgangspunt kunnen verankeren in lokaal beleid (zoals in de nota VTH en/of in de opdrachtverlening aan Omgevingsdiensten).
- In overleg met de omgevingsdienst (OMWB) onderzoeken hoe de gemeente scherper kan vergunnen, hun vergunningenbestand tijdig kan actualiseren en waar nodig toezicht kan optimaliseren. Daarnaast kijken hoe dit geborgd kan worden in lokaal beleid, opdrachtverlening naar omgevingsdiensten en hoe dit kan worden gecontroleerd door middel van actieve monitoring.

De gemeente staat samen met de OMWB en de provincie aan de lat voor het uitvoeringsprogramma vth-taken en de fysieke leefomgeving. Hier worden ook de relevante onderdelen van het SLA in meegenomen. Hoe de uitvoering zal plaatsvinden is nog niet bekend. De gemeente gaat naar aanleiding van deze prioritering kijken of het noodzakelijk is om gemeentelijk beleid hieromtrent vast te stellen.

¹ BREF staat voor BAT Reference documents, 'BAT' staat voor Best Available Techniques. Oftewel de best beschikbare technieken die (IPPC) bedrijven zouden kunnen inzetten in het kader van milieu.

Kennisdelen veehouderij

Op het gebied van landbouw en veehouderij zijn de meeste maatregelen die vanuit het SLA worden voorgesteld (nog) niet van toepassing.

De gemeente is eigenaar van de omwb die borgt dat er opleidingsbudget beschikbaar is zodat handhavers kennis kunnen nemen van de laatste ontwikkelingen op dit thema.

Lokale initiatieven & meten

De gemeente vindt het noodzakelijk dat bewoners nauw betrokken worden bij het SLA. De gemeente doet daarom haar best om lokale initiatieven (met betrekking tot luchtkwaliteit) te steunen en kijkt ook hoe de gemeente initiatieven in de gemeente kan stimuleren.

Burgermeetnet

De gemeente ondersteunt het lokale burgermeetnet dat opgezet wordt door de lokale NMVH. Dit burgermeetnet geeft inwoners de mogelijkheid om de aanwezigheid van luchtvervuilende in hun eigen omgeving te meten en zo ook bewust te worden van de luchtkwaliteit in en rondom hun huis. De gemeente heeft in dit kader een subsidie toegekend om de aanschafdrempel van een meetstation te verlagen.

Aanvraag roulerend meetstation

Het aantal meetstations voor het meten van luchtkwaliteit in Nederland is beperkt. Schone lucht is echter erg belangrijk en daarom investeert de provincie in 2 roulerende meetstations waarvoor burgerinitiatieven en gemeenten in de provincie Brabant een aanvraag kunnen indienen. Deze stations zijn bedoeld om de luchtkwaliteit van een representatief gebied te meten waar nu geen stations staan, en waarover mogelijk vragen en/of zorgen zijn. De komende 5 jaar zullen de 2 meetstations een tour door Brabant maken en tussen de 10 en 20 plaatsen aandoen. De roulerende meetstations blijven tenminste een half jaar op een locatie staan, maar als de resultaten daar aanleiding voor geven, kan dit verlengd worden.

De gemeente Heusden heeft een aanvraag ingediend voor het plaatsen van 1 van deze roulerende meetstations in de gemeenten Heusden. In de omgeving is geen meetstation, dus dit biedt een kans om daadwerkelijk de luchtkwaliteit te meten in de gemeente. Daarnaast is uit het onderzoek a.d.h.v. meldingen van overlast door de NMVH gebleken dat op bepaalde locaties een concentratie was van het aantal meldingen (Nieuwkuijk, Venne-Oost en Vlijmen-Vijfhoeven). De gemeente is voornemens, indien de aanvraag wordt goedgekeurd, om het meetstation te plaatsen op 1 van die locaties om zo de daadwerkelijke luchtkwaliteit te meten op die locatie.

Toepassing maatregelen

Het SLA is pas in 2020 opgezet en veel maatregelen zijn dus nog in ontwikkeling. Daarnaast lopen er veel pilots waarin nieuwe maatregelen worden ontdekt of verder uitgewerkt. Om op de hoogte te blijven van deze ontwikkelingen en om bovenstaande opgestelde maatregelen uit te voeren, is het van belang dat iemand bij de gemeente (cluster Duurzame Ontwikkeling) blijvend betrokken blijft bij het SLA. Deze persoon kan;

- Gesprekken initiëren voor overleg over de maatregelen en collega's tot actie manen om de maatregelen toe te passen binnen de verschillende afdelingen
- Zich aanmelden voor de nieuwsbrief om zo op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen binnen het SLA

- Af en toe de samenwerkruimte raadplegen en kijken of er nog nieuwe informatie is (aankmelden voor de samenwerkruimte is nodig: zie link bij meer informatie)
- Aansluiten bij de themabijeenkomsten vanuit het SLA om zo te horen wat andere gemeenten doen.
- De afdelingen binnen de gemeente op de hoogte blijven stellen van de ontwikkeling van de pilots of nieuwe maatregelen.
- Ieder jaar kijken hoe het uitvoeringsprogramma kan worden geüpdatet en of er nieuwe maatregelen zijn die de gemeente kan/moet toepassen om te werken aan het SLA.
- Afhankelijk van de ambitie van de gemeente, kijken of de gemeente zich ook wil aansluiten bij een themagroep om zo samen met andere gemeenten bezig te zijn met een bepaald thema in de SLA.
- Afhankelijk van de maatregelen die de gemeente wil treffen, kijken of de gemeente in aanmerking komt voor de SpUk SLA².

² SpUk SLA staat voor: 'specifieke uitkering schone luchtakkoord'; en is een uitkering die bestemd is voor projecten die gemeenten en provincies uitvoeren in het kader van het schone luchtakkoord (tot max. 50% van de kosten).

Bijlagen

Bijlage 1: Luchtvervuiling

Vervuilende stoffen

Over welke vervuilende stoffen spreken we dan meestal? De belangrijkste luchtvervuilers zijn stikstofdioxide (NO₂) en fijnstof (PM10, PM2,5).

- *Stikstofdioxide (NO₂):* De hoogste concentraties stikstofdioxide (NO₂) komen voor tijdens de ochtend- en avondspits. Deze stof komt vrij door het (weg)verkeer, energieproductie en industrie. Daarnaast ontstaat NO₂ uit een reactie tussen stikstofmonoxide en ozon. Het weer en de verkeersdrukke hebben grote invloed op de concentratie (Luchtmeetnet.nl). Vaak is een hoge concentratie stikstofdioxide ook een indicatie van de aanwezigheid van andere vervuilende stoffen in de lucht.
- *Fijnstof (PM10 & PM2,5):* Fijnstof is een verzamelnaam voor heel kleine deeltjes in de lucht. Fijnstof is onder te verdelen in twee soorten, namelijk PM10 en PM2,5. Hoe kleiner de fijnstof hoe schadelijker voor je gezondheid. Ultra fijnstof dringt namelijk door tot diep in de longen en de bloedbaan (longfonds.nl). Fijnstof komt bijvoorbeeld vrij bij de verbranding van onder andere fossiele brandstoffen, maar ook stof van de bodem is fijnstof.

Daarnaast zijn er nog andere vervuilende stoffen zoals Ozon, koolmonoxide (CO) en stikstofoxiden (NO), vluchtige organische stoffen (VOS) en polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's).

De belangrijkste bronnen van luchtvervuiling zijn: verkeer, fabrieken, veebedrijven en open haarden, houtkachels en vuurkorven (GGD Leefomgeving).

Effecten van luchtvervuiling op de gezondheid

Luchtvervuiling kan afhankelijk van verschillende factoren, verschillende effecten hebben. Vervuilde lucht kan bijvoorbeeld longklachten, hart- en vaatziekten en kanker veroorzaken. De risico's hierop zijn voor kinderen, ouderen en zieke mensen groter dan voor gezonde mensen. Mensen die longziekten, zoals astma, bronchitis of COPD of al hart- en vaatziekten hebben, kunnen meer last krijgen van hun ziekte (GGD Leefomgeving). De weersomstandigheden zijn ook van invloed op de effecten die luchtvervuiling kunnen hebben.

Bijlage 2: Aanvullende informatie SLA

Verplichtingen als deelnemer

- Als gemeente werk je specifieke maatregelen uit in een decentraal uitvoeringsprogramma en committeer je je hieraan. Iedere gemeente zal zelf haar uitvoeringsprogramma van de maatregelen gaan invullen en aanleveren. Het is wenselijk dat deze voor 1 mei 2022 wordt ingeleverd.
- Het akkoord legt (op dit moment) geen specifieke maatregelen vast, maar wel een commitment waarop partijen elkaar onderling kunnen aanspreken. Hoewel afspraken in het akkoord niet in rechte afdwingbaar zijn.
- Partijen hebben de mogelijkheid om per jaar de overeenkomst op te zeggen.

Met deelname aan het akkoord, gaan gemeenten akkoord met het volgende;

- Binnen de eigen taken en verantwoordelijkheden voer je het SLA uit en zoek je samenwerking met andere partijen indien wenselijk.
- De deelnemende partijen werken samen aan een gezamenlijke uitvoeringsagenda, waarbij het Rijk het voortouw neemt.
- 1x per jaar rapporteren partijen over de voortgang van de maatregelen via de decentrale uitvoeringsprogramma's (actualisatie van het document) en identificeren nieuwe kansen
- Ten minste eens in de drie jaar vindt een doorrekening van de gezondheidseffecten plaats via de gezondheidsindicator. Dit om te zien of partijen op koers liggen voor het realiseren van de doelstelling. Dit wordt door de rijksoverheid gedaan (<https://www.rivm.nl/lucht/sla>)

Landelijke pilots SLA

Vanuit het SLA zijn er verschillende pilots opgezet, waarin deelnemers van het SLA onderzoek doen of in de praktijk testen hoe bepaalde maatregelen toegepast en uitgevoerd kunnen worden. Op dit moment lopen er de volgende pilots;

Houtstook

- Onderzoek naar de mogelijkheden van een stookverbod tijdens een stookalert
- Verkenning van mogelijkheid van subsidie voor filters, voorlichting/bemiddeling, bestemmingsplan houtrookvrij/houtrookvrije wijken

Mobiele werktuigen

- Mogelijkheden worden onderzocht om lichteisen op te nemen in vergunningen en milieuzones toe te passen in stedelijke en/of hoog blootgestelde gebieden

Industrie

- Onderzoek naar mogelijkheden voor scherp en uniform vergunnen: Scherp vergunnen opnemen in provinciaal (en gemeentelijk) beleid
- BBT-kennis en -ervaring opbouwen en centraal beschikbaar stellen

Binnenvaart & Havens

- In de pilot schone havens verzamelen SLA-deelnemers kennis over regelgeving en vergunningstrajecten, stimuleringsmaatregelen en financiële ondersteuning, uitrol van walstroom en zero-emissie-technologieën. De resultaten vormen de basis voor het opstellen van een Masterplan 'Zero-emissie binnenhaven'.

Landbouw

- Onderzoek naar de toepassing van een e-learning over luchtwassers voor toezichthouders en veehouders
- Uitwerking van een landelijke aanpak op het gebied van toezicht luchtwassers/ veehouderijen
- Gemeenten maken met de veehouderijsector en omgevingsdiensten afspraken over het beter benutten van emissie reducerende technieken.

Bijlage 3: Meer informatie

- Voorlichtingsmateriaal houtstook: <https://www.infomil.nl/onderwerpen/lucht-water/luchtkwaliteit/funcities/hinder-gezondheidseffecten-houtkachels/voorlichtingsmateriaal-houtstook/>
- Aanmelden roulerend luchtmeetstation: <https://www.brabant.nl/onderwerpen/milieu/luchtkwaliteit/meetstations-luchtkwaliteit>
- Schone Lucht Akkoord: <https://www.schoneluchtakkoord.nl/>
- Stookalert: <https://www.rivm.nl/stookalert>
- Stookwijzer: <https://www.stookwijzer.nu/>
- Mogelijkheid aanvraag SPUK SLA: <https://www.rvo.nl/subsidie-en-financieringswijzer/spuk-sla>
- Registreren samenwerkruimte: <https://samenwerken.schoneluchtakkoord.nl/Beheer/Registraties/1644515.aspx>